

Sygnatura akt VIII Ga 57/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Budzyńska

Sędziowie: SR del. Dariusz Plewczyński (spr.)

SO Leon Miroszewski

Protokolant: stażysta Edyta Osińska

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2018 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. K. (1)

przeciwko Syndykowi masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i Bankowi Spółdzielczemu w S.

o ustalenie

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 26 maja 2017 roku, sygnatura akt V GC 924/16

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSR del. (...)SSO (...)SSO (...)

Sygn. akt VIII Ga 57/18

UZASADNIENIE

Powódka B. K. (1) wniosła o ustalenie, że z dniem 21 kwietnia 2015r. wstąpiła w stosunek najmu z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. Oddział (...) w Z. (dalej: (...)), tj. umowę najmu z dnia 16 października 2007 r. wraz z późniejszymi zmianami oraz, że z dniem nabycia nieruchomości opisanej w księdze wieczystej numer (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp., przysługuje jej prawo do wierzytelności w kwocie 23.910,15 zł z tytułu czynszu najmu, złożonej do depozytu ustanowionego przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. Wydział I Cywilny w dniu 25 września 2014r. w sprawie o sygnaturze akt 11 Ns 1778/14, a także wniosła o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazano, iż powódka nabyła od Z. K. prawo użytkowania wieczystego gruntu komunalnego położonego w G. przy ul. (...) oraz usytuowanych na tym gruncie budynków niemieszkalnych i budowli. W chwili dokonania zakupu nieruchomości powódka wstąpiła we wszelkie umowy najmu dotyczące lokali i budowli. Po nabyciu nieruchomości powódka zwróciła się do (...) o dokonanie płatności na jej rzecz. W odpowiedzi (...) wyjaśniła, iż mocą postanowienia z dnia 25 września 2014r. uzyskała zgodę Sądu na złożenie każdego miesiąca kwoty czynszu najmu do depozytu, wobec zgłoszenia roszczeń o zapłatę tegoż czynszu przez kilka podmiotów.

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank Spółdzielczy w S. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania. Podniósł zarzut braku legitymacji procesowej biernej, jak również wskazał brak interesu prawnego w dochodzeniu przez powódkę ustalenia wstąpienia w stosunek najmu.

W odpowiedzi na pozew pozwany Syndyk masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. w upadłości likwidacyjnej wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. Pozwany podniósł zarzut braku legitymacji procesowej biernej. Wniósł też o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy I C 669/16.

Wyrokiem z dnia 26 maja 2017r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego Banku Spółdzielczego w S. kwotę 4.101,76 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok powyższy Sąd oparł na następujących ustaleniach:

W dniu 16 października 2007 r. została zawarta pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. Oddział (...) w Z. i (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. umowa najmu nieruchomości zabudowanej położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczysta nr (...).

Na podstawie umowy przeniesienia wkładów niepieniężnych z dnia 23.10.2008 r. i aneksu do wskazanej umowy z dnia 27.11.2008 r. prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz własności budynków i budowli w tym nieruchomości będącej przedmiotem najmu przeniesione zostało na (...) sp. z o.o. w D.. Z kolei na mocy umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 28 grudnia 2009 r. użytkownikiem wieczystym gruntu oraz właścicielem budynków i budowli w tym nieruchomości będącej przedmiotem najmu stał się G. Investor Sp. z o.o. z siedzibą w G.

W dniu 29 stycznia 2010 r. zawarta została pomiędzy Bankiem Spółdzielczym w S., (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w P. oraz G. Investor sp. z o. o. z siedzibą w G. umowa o przelewie wierzytelności. Na mocy tej umowy ostatni z wymienionych podmiotów przelał przysługującą mu wierzytelność od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. Oddział (...) z siedzibą w Z. wynikającą z tytułu umowy najmu zawartej w dniu 16 października 2007 r. z późniejszymi zmianami do wysokości zadłużenia z tytułu kredytu inwestycyjnego konsorcjalnego tj. do kwoty 5.500.000,00 zł na rzecz Banku Spółdzielczego w S. oraz (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w P..

Na mocy umowy z dnia 14 kwietnia 2014 r. G. Investor sp. z o. o. z siedzibą w G. przeniosła prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz własności budynków i budowli w tym nieruchomości będącej przedmiotem najmu przez (...) na rzecz Z. K. prowadzącego działalność pod firmą P.RH.U. (...) z siedzibą w G. W dniu 8 maja 2014 r. (...) zawarła z Z. K. prowadzącym działalność pod firmą (...)U. (...) z siedzibą w G. aneks nr (...) do umowy najmu

Pismem z dnia 27 maja 2014 r. Bank Spółdzielczy w S. wezwał (...) do zapłaty kwoty 47.820,30 zł tytułem czynszu najmu w umowie z dnia 16 października 2007r. Pismem z dnia 6.06.2014r. Z. K. zaprzeczył istnieniu roszczeń Banku Spółdzielczego w S. z tego tytułu, wskazując, że wygasły one po dniu 14.04.2014r.

W dniu 21 kwietnia 2015 r. w Kancelarii Notarialnej w G. przed Notariuszem A. O. zawarta została umowa na mocy, której Z. K. sprzedał B. K. (2) prawo użytkowania wieczystego gruntu komunalnego położonego w G. przy ul. (...) o łącznej powierzchni 2.2217 ha wraz z usytuowanymi tam budynkami niemieszkalnymi i budowlami stanowiącymi odrębną nieruchomość. W dniu 20.07.2015 r. zawarty został aneks numer (...) do umowy najmu z dnia 16.10.2007 r. pomiędzy B. K. (1) a (...)

W dniu 06 maja 2015 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. Wydział V Gospodarczy ogłosił upadłość dłużnika G. Investor sp. z o.o. w G.

Pozwem z dnia 9 maja 2016 r. Syndyk masy upadłości G. Investor sp. z o.o. w G. w upadłości likwidacyjnej wystąpił z powództwem o uznanie za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości G. Investor sp. z o.o. w G. w upadłości likwidacyjnej porozumienia zawartego z Z. K., na mocy którego spółka (...) Investor zobowiązała się do przeniesienia

na rzecz Z. K. prawa użytkowania wieczystego gruntu położonego w G. przy ul. (...). Pismem z dnia 30 września 2016r. rozszerzono powództwo.

W rozważaniach Sąd Rejonowy wskazał, iż podstawę prawną żądania pozwu stanowi art. 189 k.p.c. Okoliczności stanowiące podstawę ustaleń faktycznych Sądu pozostały w niniejszej sprawie bezsporne. Żadna ze stron nie kwestionowała faktu zawarcia kolejnych umów, na podstawie których przenoszone były prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz własności budynków i budowli, w tym nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), stanowiącej przedmiot umowy najmu zawartej z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: (...)). Niekwestionowany pozostał również fakt aneksowania umowy najmu pomiędzy (...) a kolejnymi użytkownikami wieczystymi gruntu i właścicielami budynków i budowli.

Sąd I instancji przyjął, iż dla oceny zasadności powództwa, w pierwszej kolejności konieczne było ustalenie występowania po obu stronach procesu legitymacji procesowej. Okoliczność ta badana jest przez Sąd z urzędu. Sąd Rejonowy wyjaśnił, iż legitymacja procesowa to uprawnienie wypływające z prawa materialnego (konkretnego stosunku prawnego) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu konkretnemu podmiotowi. Podmiot wszczynający dane postępowanie zobowiązany jest wykazać istnienie po jego stronie szczególnej kwalifikacji pozwalającej na wystąpienie ze wskazanym powództwem. Aby zatem ochrona prawna w drodze konkretyzacji norm prawa materialnego mogła być przez sąd udzielona, musi ona być żądana na rzecz osoby, której służy dane uprawnienie materialne wobec innej osoby, a nadto z żądaniem udzielenia tej ochrony musi wystąpić osoba do tego uprawniona. O istnieniu bądź braku legitymacji procesowej decyduje prawo materialne a ustalenia w tym zakresie podejmowane są na podstawie ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Sąd Rejonowy wskazał również, iż rozróżniana jest legitymacja procesowa czynna i bierna. Pierwsza dotyczy strony powodowej i oznacza uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu, druga dotyczy strony pozwanej i uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego. Sąd I instancji zwrócił uwagę, iż doktryna prawa czyni ponadto rozróżnienie na legitymację materialną i formalną. Legitymacja w ujęciu materialnym oznacza posiadanie przez dany podmiot prawa podmiotowego lub interesu prawnego mogącego podlegać ochronie na drodze sądowej. Natomiast legitymacja formalna oznacza uprawnienie do wytoczenia powództwa i popierania go w celu uzyskania ochrony praw podmiotowych własnych lub cudzych. Najczęściej legitymacja materialna i procesowa pokrywają się, istnieją jednak sytuacje, w których legitymacja procesowa nie przysługuje podmiotowi posiadającemu legitymację materialną. Sąd Rejonowy podkreślił, że badanie legitymacji procesowej stron procesu, która stanowi przesłankę materialnoprawną jest obowiązkiem Sądu, który do kwestii tej odnosi się z urzędu, przed merytoryczną oceną sprawy. Brak legitymacji procesowej zarówno czynnej jak i biernej skutkuje wydaniem wyroku oddalającego powództwo. Stwierdzając, że legitymacja procesowa w badanym przypadku nie występuje, Sąd nie może wydać rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Okoliczności, na jakich opiera się legitymacja procesowa stron winny być w danej sprawie udowodnione, tak by Sąd mógł dokonać na tej podstawie ustaleń faktycznych.

Sąd I instancji stwierdził brak legitymacji biernej pozwanych - Syndyka Masy Upadłości G. Investor sp. z o.o. w G. oraz Banku Spółdzielczego w S.. Powódka nabyła nieruchomość od Z. K., na podstawie umowy z dnia 21 kwietnia 2015 r. Ponadto powódkę łączy stosunek obligacyjny - stosunek najmu z (...).

Sąd Rejonowy nie stwierdził istnienia relacji prawnej uzasadniającej wytoczenie powództwa przeciwko pozwanym. Powódka w żaden sposób nie uzasadniła, zdaniem Sądu, faktu pozwania Syndyka Masy Upadłości (...) sp. z o.o. w G. oraz Banku Spółdzielczego w S.. Strona powodowa nie odniosła się również do zarzutów podniesionych w tym zakresie przez pozwanych. Sąd I instancji podzielił w tym zakresie stanowisko pozwanych, wskazujących na brak stosunku prawnego łączącego strony niniejszego postępowania (zarówno obligacyjnego, jak i rzeczowego). Powyższe zaś skutkowało oddaleniem powództwa.

Sąd Rejonowy wskazał również, że warunkiem skuteczności żądania opartego na art. 189 k.p.c. jest istnienie interesu prawnego. Ewentualne skierowanie przez powódkę powództwa o ustalenie przeciwko podmiotowi, lub podmiotom pozostającym z nią w stosunku prawnym, wymaga uprzedniego rozważenia istnienia interesu prawnego po stronie powódki.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy w pkt I oddalił powództwo, natomiast w pkt II orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku strona powodowa wniosła apelację zaskarżając wyrok w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy, poprzez przyjęcie przez Sąd, iż powódka nie wykazała interesu prawnego wniesionego powództwa czym naruszyła art. 189 k.p.c., a ponadto że wystąpił w sprawie brak biernej legitymacji procesowej po stronie pozwanych. Powódka wniosła o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gorzowie Wielkopolskim celem ponownego jej rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

Powódka wskazała, iż po nabycia przez nią własności nieruchomości nie mogła pobierać czynszu najmu, który był niewątpliwie jej należny. Skoro pozwani i ich żądania wypłaty środków-czynszów najmu, były podstawą ustanowienia depozytu sądowego, to z całą pewnością są oni podmiotami stwarzającymi realne zagrożenie dla interesu powódki w postaci wypłaty środków za należne jej czynsze, a tym samym oczywisty jest jej interes w ustaleniu przysługującego jej prawa. Powódka wskazała, iż jej interes prawny polega na ustaleniu przez sąd który z podmiotów roszcujących sobie prawa do świadczeń złożonych do depozytu może się faktycznie zwrócić na dalszym etapie o ich wypłatę. Bez takiego orzeczenia powódka nie ma możliwości złożenia skutecznego wniosku o wypłatę środków.

W odpowiedzi na apelację pozwany Bank Spółdzielczy w S. wniósł o jej oddalenie, a także o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od powódki. Pozwany wskazał, iż z powódką nie łączył go żaden stosunek prawny, a ponadto powódka nie wskazała o wypłatę czynszu najmu za jaki okres chodzi oraz tego, że pozwany Bank rościł prawa do czynszu najmu i za jakie okresy.

W odpowiedzi na apelację pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w G. wniósł o jej oddalenie, a także o zasądzenie kosztów postępowania od powódki. Pozwany wskazał, iż jego i powódkę nie łączy żaden stosunek prawny. Pozwany nie będąc zatem podmiotem stosunku prawnego stanowiącego podstawę sformułowanego żądania, nie jest legitymowany biernie w sprawie opartej na art. 189 k.p.c. Strona pozwana wskazała również, iż powódka nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, gdyż przysługuje jej dalej idący środek ochrony prawnej w postaci powództwa o zapłatę czynszu najmu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie z uwagi na to, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy w rozumieniu art. 386 §4 k.p.c.

W orzecznictwie przyjmuje się, że nierozpoznanie istoty sprawy oznacza m.in. niewyjaśnienie i pozostawienie poza oceną okoliczności faktycznych, stanowiących przesłanki zastosowania norm prawa materialnego, będących podstawą rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1998r, III CKN 411/97). Ponadto podkreśla się, że Sąd pierwszej instancji jest zobowiązany do wyjaśnienia motywów podjętego rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia. Jeśli uzasadnienie nie zawiera wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia poprzez ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej lub wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, wówczas orzeczenie podlega uchyleniu, zaś sprawa zostaje przekazana do ponownego rozpoznania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007r sygn. akt V CSK 115/07).

Przedmiotem rozstrzyganej sprawy było powództwo o ustalenie. Bezspornym jest, że jego podstawę prawną stanowi art. 189 k.p.c.

Powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa może być uwzględnione wtedy, gdy spełnione są dwie przesłanki merytoryczne: interes prawny oraz wykazanie prawdziwości twierdzeń powoda o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje. Pierwsza z tych przesłanek warunkuje określony skutek tego powództwa, decydując o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda. Wykazanie zaś istnienia drugiej z tych przesłanek decyduje o kwestii zasadności powództwa. W doktrynie pierwsza z wymienionych przesłanek

merytorycznych określana jest jako przesłanka skuteczności, druga zaś – jako przesłanka zasadności powództwa (zob. wyr. SN z 27.6.2001 r., II CKN 898/00, L. oraz uchw. SN z 19.11.1996 r., III CZP 115/96, OSNC 1997, Nr 4, poz. 35).

Sąd Rejonowy, w uzasadnieniu wyroku, poprzestał na analizie kwestii legitymacji uznając, że strona pozwana jej nie posiada. Wskazał także, że skierowanie powództwa wymaga uprzedniego rozważenia istnienia interesu prawnego po stronie powódki, ale już nie wyprowadził wniosku, czy w jego ocenie taki interes zaistniał.

Warunkiem posiadania legitymacji czynnej i biernej w procesie o ustalenie nie jest pozostawanie przez strony podmiotami prawa lub stosunku prawnego, o ustalenie istnienia lub nieistnienia którego powód wnosi (por. wyr. SN z 3.2.1970 r., II CR 517/69, OSN 1971, Nr 2, poz. 26). Legitymację bierną mogą posiadać także osoby, w stosunku do których istnieje interes prawny powoda w ustaleniu prawa lub stosunku prawnego (por. uchw. SN z 25.1.1995 r., III CZP 176/94, OSNC 1995, Nr 5, poz. 74 z glosą E. Budnej, OSP 1996, Nr 2, poz. 27 oraz glosą A. Szpunara, OSP 1995, Nr 12, poz. 247). Różnica między powództwem o zasądzenie a powództwem o ustalenie wyraża się m.in. w tym, że legitymacja stron procesu opartego na art. 189 k.p.c. nie musi wynikać z istniejącego między nimi stosunku prawnego lub prawa, mającego być przedmiotem ustalenia. Przepis powyższy nie tylko nie wprowadza wymogu, aby stosunek prawny lub prawo, którego proces dotyczy, istniał między powodem a pozwanym, ale także aby jeden z nich w ogóle był stroną danego stosunku prawnego. Wystarczający jest stosunek oparty na interesie prawnym powoda w uzyskaniu wyroku ustalającego skutecznego względem pozwanego. Innymi słowy, skoro strony procesu o ustalenie nie muszą być jednocześnie stronami spornego stosunku prawnego, to o ich legitymacji może zadecydować interes prawny oceniany z punktu widzenia powoda (por. Wyrok SN z 2013.03.21 sygn II CSK 406/12 opubl. LEX nr 1341660).

Z powyższego jednoznacznie wynika, iż w przypadku powództwa o ustalenie kwestia legitymacji łączy się z istnieniem interesu prawnego.

Pojęcie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 KPC traktowane jest w piśmiennictwie jako szczególny rodzaj klauzuli generalnej będącej elementem konstrukcji powództwa wniesionego na podstawie tego przepisu. Pojęcie to powinno być interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia ochrony prawnej w postaci ustalenia stosunku prawnego lub prawa w sensie pozytywnym lub negatywnym, jeżeli w konkretnym przypadku taka forma działalności jurysdykcyjnej, polegająca na czystej deklaracji sytuacji prawnej będącej przedmiotem ustalenia ze skutkiem wiążącym strony, jest wymagana rzeczywistą potrzebą jej udzielenia (zob. uzasad. uchw. SN z 17.12.1993 r., III CZP 171/93, OSNC 1994, Nr 7–8, poz. 149; zob. także wyr. SN z 1.4.2004 r., II CK 125/03, OSP 2005, Nr 2, poz. 23). W orzecznictwie Sądu Najwyższego, a także w doktrynie, przyjmuje się, że interes prawny, o którym mowa w art. 189 KPC, jest kategorią materialnoprawną, w związku z czym sąd ma obowiązek badania z urzędu, czy powód ma taki interes w wystąpieniu z powództwem ustalającym (z uzasad. wyr. SN: z 6.2.2015 r., II CSK 325/14, L.; z 22.11.2002 r., IV CKN 1519/00, L.).

Wyrok wydany na podstawie art. 189 KPC powinien usuwać niepewność stanu prawnego zachodzącą w stosunkach pomiędzy legitymowanym interesem prawnym powodem a wyznaczonym tym interesem pozwanym. Interes prawny oznacza więc istniejącą po stronie powoda potrzebę wprowadzenia jasności i pewności prawnej w sferze jego sytuacji prawnej, wyznaczonej konkretnym stosunkiem cywilnoprawnym, a zagrożonej, a niekiedy nawet naruszonej już przez pozwanego (por. wyr. SN z 1.4.2004 r., II CSK 125/03). Należy też odnotować, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyr.: z 2.2.2006 r., II CK 395/05, L. oraz z 18.6.2009 r., II CSK 33/09, OSNC-ZD 2010, Nr B, poz. 47) przyjęto, że interes prawny należy rozumieć szeroko, z uwzględnieniem także ogólnej sytuacji prawnej powoda ocenianej w płaszczyźnie zarówno obecnych, jak i przyszłych (możliwych), ale obiektywnie prawdopodobnych stosunków prawnych z jego udziałem (z uzasad. wyr. SN z 22.10.2014 r., II CSK 687/13, L.).

Powyższe ogólne uwagi odnieść należy do niniejszego procesu. Powódka w pozwie domagała się ustalenia wstąpienia w stosunek najmu z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dniem 21 kwietnia 2015r, a w konsekwencji ustalenia że przysługuje jej prawo do wierzytelności z tytułu przedmiotowej umowy w kwocie 23 910,15zł złożonej do depozytu ustanowionego przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. W sprawie o sygn. akt I Ns 1778/14.

Mimo dopuszczenia dowodu z akt I Ns 1778/14 Sąd Rejonowy nie uwzględnił ani w ustaleniach faktycznych ani w rozważaniach kluczowej kwestii, której dotyczy żądanie pozwu tj. postanowienia zezwalającego Agencji na złożenie świadczenia do depozytu oraz warunków zgodnie z którymi świadczenie to może być wydane.

Złożenie do depozytu nastąpiło na podstawie art. 467 pkt.3 k.c., czyli w związku ze sporem między wierzycielami. Zgodnie z art. 470 k.c. ważne złożenie do depozytu sądowego ma takie same skutki jak spełnienie świadczenia.

Za ugruntowane uznać należy stanowisko, że jeżeli dłużnik złożył przedmiot świadczenia do depozytu sądowego (art. 470 k.c.), to nie może być uwzględnione powództwo o zasądzenie od tego dłużnika kwoty odpowiadającej sumie pieniężnej złożonej do depozytu. Wyrażone zostało ono w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2005r sygn. akt I CK 735/04 opubl. Pr.Bankowe 2006/7-8/6 i program Lex), który nawiązuje w swej treści do uzasadnienia uchwały 7 sędziów – zasady prawnej z dnia 19 maja 1951 r sygn.. akt C 27/51 opubl. OSN 1951/3/62). Zgodnie z tym stanowiskiem, które Sąd Okręgowy w pełni podziela, wierzyciel musi wylegitymować się tytułem przed sądem, który decyduje o wydaniu depozytu, tj. musi wykazać swoje prawo do otrzymania depozytu, ale wykazać to prawo może tylko wyrokiem prawomocnym sądu zapadłym w postępowaniu spornym rozstrzygającym spór tego wierzyciela z pozostałymi osobami zgłaszającymi pretensję do depozytu i przyznającym temu wierzycielowi prawo do otrzymania depozytu, bądź ugodą zawartą pomiędzy tymi osobami. Sąd rozstrzygający o wydaniu depozytu nie może rozstrzygać tego sporu w postępowaniu niespornym o wydanie z depozytu. Rzeczą wierzyciela, który chce otrzymać przedmiot świadczenia, jest wystąpić do właściwego sądu o rozstrzygnięcie sporu z pozostałymi pretendentami i o przyznanie prawa otrzymania depozytu.

Przy przyjęciu wyżej przedstawionego stanowiska powódka, aby podjąć świadczenie z depozytu, powinna rozstrzygnąć spór z pozostałymi podmiotami, zgłaszającymi wcześniej swoje roszczenia do należności z tytułu czynszu, zwłaszcza że sama kwota czynszu oraz jego wymagalność nie jest sporna.

Formą rozstrzygnięcia takiego sporu jest niniejsze powództwo o ustalenie. Nie ma racji Sąd Rejonowy odmawiając powódce prawa do jego wytoczenia, a przynajmniej nie w oparciu o przedstawioną dotychczas argumentację.

Sąd I instancji nie analizował kwestii zasadności powództwa w przedstawionym na wstępie rozważań znaczeniu.

W zaistniałej sytuacji na podstawie art. 386 §4 k.p.c. wyrok podlega uchyleniu, a sprawa zostaje przekazana do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy ocenić należy materiał dowodowy i rozważyć skuteczność wstąpienia powódki w stosunek najmu, przysługiwanie jej wierzytelności z tytułu najmu, a w konsekwencji rozstrzygnąć o prawie do czynszu, który złożono do depozytu. Należy dokonać także oceny ewentualnego wpływu na niniejszy proces postępowania IC 669/16, do którego Sąd Rejonowy, mimo wymienienia go w stanie faktycznym oraz przy wniosku Syndyka o zawieszenie postępowania, w ogóle się nie odniósł.

Kwestię rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej pozostawiono sądowi pierwszej instancji zgodnie z art. 108 §2 k.p.c.

SSR (del) (...)SSO (...)SSO (...)

Sygn. akt VIII Ga 57/18

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3.(...)